Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda laiendatud koosseisus)

13. november 2024*

Tegevusetushagi – Riigiabi – Ühine kalanduspoliitika – Elektriimpulsse kasutava piimtraaleriga kalapüügiga tegelevate laevaomanike rahastamine – Kaebus – Vastuvõetavus – Komisjoni seisukohavõtt – Seisukoha selgus ja lõplikkus – Komisjoni pädevus – Tegutsemiskohustus

Kohtuasjas T-141/23,

Laurent Merlin, elukoht Équihen-Plage (Prantsusmaa), ja teised hagejad, kelle nimed on toodud lisas [1], esindajad: advokaadid F.-C. Laprévote, F. De Bure ja T. Otmani,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: B. Stromsky, M. Abenhaïm ja C. Perrin,

kostja,

ÜLDKOHUS (kaheksas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president S. Papasavvas, kohtunikud A. Kornezov (ettekandja), G. De Baere, D. Petrlík ja S. Kingston,

kohtusekretär: ametnik L. Ramette,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 15. mai 2024. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 ELTL artikli 265 alusel esitatud hagis paluvad hagejad Laurent Merlin ning teised füüsilised ja juriidilised isikud, kelle nimed on esitatud lisas, Üldkohtul tuvastada, et Euroopa Komisjon jättis pärast seda, kui oli uurinud hagejate esitatud kaebusi väidetava õigusvastase riigiabi kohta, mida

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

[1] Teiste hagejate loetelu lisatakse vaid pooltele teatavaks tehtavale versioonile.

Madalmaad andsid elektriimpulsse kasutava piimtraaleriga kalapüügiga (edaspidi „elekterpüük“) tegelevatele laevaomanikele, õigusvastaselt vastu võtmata otsuse nõukogu 13. juuli 2015. aasta määruse (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT 2015, L 248, lk 9), alusel.

Vaidluse taust

2 Hagejad on 36 Prantsuse, Madalmaade ja Ühendkuningriigi kalurit ning Euroopa väikekalurite ühendus Low Impact Fishers of Europe (LIFE), kes tegelevad kalapüügiga La Manche'i ja Põhjamere vetes.

3 Hagejad esitasid 2021. aasta märtsis komisjonile kaebused (edaspidi „kaebused“), kasutades komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse määrust 2015/1589 (ELT 2004, L 140, lk 1; ELT eriväljaanne 08/04, lk 3), IV lisas toodud vormi.

4 Hagejad väitsid oma kaebustes kõigepealt, et Madalmaade ametiasutused on andnud kalapüügiloa, rikkudes eeskirja, mille kohaselt on elekterpüük lubatud vaid kuni 5% piires iga liikmesriigi piimtraaleritest, nagu on ette nähtud nõukogu 30. märtsi 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 850/98 kalavarude kaitsest noorte mereorganismide kaitseks võetud tehniliste meetmete kaudu (EÜT 1998, L 125, lk 1; ELT eriväljaanne 04/03, lk 217), mis on asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrusega (EL) 2019/1241, mis käsitleb kalavarude ja mereökosüsteemide kaitsmist tehniliste meetmete abil ning millega muudetakse nõukogu määrusi (EÜ) nr 1967/2006, (EÜ) nr 1224/2009 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) nr 1380/2013, (EL) 2016/1139, (EL) 2018/973, (EL) 2019/472 ja (EL) 2019/1022 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 894/97, (EÜ) nr 850/98, (EÜ) nr 2549/2000, (EÜ) nr 254/2002, (EÜ) nr 812/2004 ja (EÜ) nr 2187/2005 (ELT 2019, L 198, lk 105), (edaspidi „5% reegel“).

5 Seejärel teaitasid hagejad kaebuste osas „Ebaseaduslikud ja siseturuga kokkusobimatud Euroopa toetused“ asjaolust, et Madalmaade Kuningriik oli alates 2007. aastast rahastanud Madalmaade piimtraale, mis tegelevad elekterpüügiga, rikkudes eelkõige 5% reeglit ning Euroopa Kalandusfondi (EKF) ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) eeskirju. Nende sõnul ei võinud seega nimetatud traalerid saada seda rahastust EKFist ja EMKFist, mistõttu tuli nimetatud rahastamine kvalifitseerida ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks riigiabiks.

6 Lõpuks teavitasid hagejad kaebuste osas „Siseturuga kokkusobimatu riigiabi“ eri abimeetmetest, mida Madalmaade Kuningriik on andnud elekterpüügiga tegelevatele Madalmaade piimtraaleritele ning mis oluliselt ületasid kohaldatavaid vähese tähtsusega abi künniseid ja mis tuli seega kvalifitseerida riigiabiks.

7 Komisjoni konkurentsi peadirektoraat vastas hagejatele 16. aprilli 2021. aasta kirjaga, märkides, et kaebustest nähtub, et teavitatud rahastamine kuulub kas EKFi või EMKFi raamesse ning kui meedet rahastab EKF või EMKF, on neid fonde reguleerivad eeskirjad riigiabi eeskirjade suhtes ülimuslikud. Kõnealune peadirektoraat on seisukohal, et kuna nimetatud kaebused puudutasid ühise kalanduspoliitika eeskirjadega seotud küsimusi, tuli nende läbivaatamist jätkata ühise kalanduspoliitika erimenetluste kohaselt, mitte riigiabi eeskirjade kohaselt. Sel eesmärgil soovitas konkurentsi peadirektoraat hagejatel esitada need kaebused komisjoni pädevale talitusele, st merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadile.

8 Hagejad väitsid 4. augusti 2021. aasta kirjas sisuliselt, et EKFi ja EMKFiga seotud erimehhanismid ei välista riigiabieeskirjade kohaldatavust ega võimalust esitada kaebus määruse 2015/1589 alusel. Selles osas viitasid nad nõukogu 27. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1198/2006 Euroopa Kalandusfondi kohta (ELT 2006, L 223, lk 1; edaspidi „EKFi määrus“) artikli 7 lõikele 2, mis oli kohaldatav programmitöö perioodil 2007–2013, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT 2014, L 149, lk 1; edaspidi „EMKFi määrus“) artikli 8 lõikele 2, mis oli kohaldatav programmitöö perioodil 2014–2020 ja mille alusel tuli nende arvates hinnata EKFi määrust või EMKFi määrust rikkudes antud rahastust riigiabi eeskirjade alusel. Seega pidi komisjon kindlaks tegema vahendid, mille kaudu rahastust anti, olgu siis tegemist EKFi, EMKFi või muude vahenditega, ning määrama selle alusel kindlaks need vahendid, mida tuleb pidada riigiabiks, kuna need ei kuulu EKFi või EMKFi alla.

9 Konkurentsi peadirektoraat märkis 22. novembri 2021. aasta kirjas – küll mööndes, et Madalmaade Kuningriik on andnud elekterpüügiks loa vastuolus määruses nr 850/98 ette nähtud tingimustega –, et EKFi ja EMKFi raames antud rahastuse ja nimetatud püügi vahel ei ole mingit seost. Ta järeldas, et ta ei näe ühtegi võimaliku ebaseadusliku riigiabi elementi, mis nõuaks põhjalikumat uurimist.

10 Hagejad esitasid 4. aprilli 2022. aasta kirja seitsmes lisas täiendavat teavet, mis sisaldas muu hulgas nimekirja Madalmaade elekterpüügiga tegelevatest piimtraaleritest, mida rahastati EKFist ja EMKFist, nagu selgub eri dokumentide ja failide väljavõtete põhjal, mis puudutavad nende fondide raames antud rahastust. Nad teavitasid ka sellest, et on olemas investeeringutoetuse programm, mida rahastas täielikult Madalmaade riik ja mille eesmärk oli varustada viit elekterpüügiga tegelevat piimtraalerit.

11 Konkurentsi peadirektoraat märkis 9. septembri 2022. aasta kirjas, et ta analüüsis uuesti üksikasjalikult Madalmaade elekterpüügiga tegelevate piimtraalerite rahastamist, tuginedes täiendavale teabele, mille hagejad esitasid 4. aprillil 2022, ning järeldas, et EKFi ja EMKFi puudutavaid eeskirju ei ole rikutud ning et selle põhjal ei näe ta ühtegi võimaliku ebaseadusliku riigiabi elementi, mis nõuaks põhjalikumat uurimist.

12 Hagejad palusid 8. novembri 2022. aasta kirjas komisjonil ELTL artikli 265 teise lõigu ja määruse 2015/1589, eelkõige selle artiklite 4, 12 ja 15 alusel võtta kaebustele vastuseks vastu selle määruse artikli 4 kohane otsus (edaspidi „toimingu tegemise üleskutse“).

13 Komisjon teatas oma 14. veebruari 2023. aasta kirjas „Kaebuse esitajatele saadetud lõpetamiseelsed kirjad, milles neid teavitatakse sellest, et komisjoni talitused kavatsevad juhtumi käsitlemise lõpetada“ hagejatele, et ta on lõpetanud kaebuste uurimise.

14 Sellega seoses märkis komisjon esiteks, et ta ei kavatse teha ettepanekut algatada „[Madalmaade Kuningriigi] suhtes liidu õiguse rikkumise menetlus“. Teiseks märkis ta, et ta analüüsis uuesti elekterpüügiga tegelevate Madalmaade piimtraalerite rahastamist, lähtudes hagejate poolt 4. aprillil 2022 esitatud täiendavast teabest, ning järeldas, et EKFi ja EMKFi suhtes kohaldatavaid eeskirju ei ole rikutud. Selle põhjal teavitas ta hagejaid oma kavatsusest toimiku menetlemine lõpetada, kutsudes neid samas juhul, kui neil on uut teavet, mis võiks olla toimiku uuesti läbivaatamisel asjakohane, võtma komisjoniga ühendust nelja nädala jooksul, mille möödumisel võib juhtumi lõpetada.

Poolte nõuded

15 Hagejad paluvad sisuliselt Üldkohtul:

– tuvastada, et komisjon on õigusvastaselt jätnud vastu võtmata otsuse määruse 2015/1589 alusel;

– kohustada komisjoni võtma kahe kuu jooksul vastu otsus nimetatud määruse alusel;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

16 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

– teise võimalusena jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

17 Hagi põhjenduseks väidavad hagejad, et vastavalt määruse 2015/1589 artikli 12 lõike 1 teisele lõigule ja artikli 15 lõikele 1 oli komisjon esiteks kohustatud mõistliku aja jooksul ning täielikult ja hoolsalt analüüsima teavet, mille nad olid esitanud kaebustes ja nendele järgnenud kirjavahetuses, milles nad teavitasid mitmesuguste abimeetmete olemasolust, ning teiseks tegema selle määruse artikli 4 lõike 2, 3 või 4 alusel lõpliku otsuse, väljendades selgelt oma seisukohta selles küsimuses.

18 Täpsemalt leiavad hagejad, et komisjon leidis ekslikult, et elekterpüügiga tegelevatele Madalmaade piimtraaleritele EKFi ja EMKFi raames antud rahastus oli jäetud EKFi määruse artikli 7 ja EMKFi määruse artikli 8 alusel riigiabi eeskirjade kohaldamisalast välja. Nad leiavad nimelt, et kui peaks tekkima kahtlus, kas niisugune rahastamine toimus väljaspool neid fonde reguleerivaid eeskirju või neid rikkudes, tuleb see kvalifitseerida riigiabiks, mistõttu on komisjon kohustatud seda analüüsima määruse 2015/1589 alusel.

19 Komisjon väidab esimese võimalusena, et hagi on ELTL artikli 265 teise lõigu alusel vastuvõetamatu eelkõige seetõttu, et ta võttis kaebuste suhtes seisukoha enne käesoleva hagi esitamist. Teise võimalusena ei nõustu ta nimetatud hagi põhjendatusega.

Hagi vastuvõetavus

20 Komisjon leiab, et ta võttis 14. veebruari 2023. aasta kirjas selgelt ja lõplikult seisukoha toimingu tegemise üleskutse kohta, mistõttu on käesolev hagi vastuvõetamatu. Tema sõnul tuleneb kogu hagejatega peetud kirjavahetusest, et sisuliselt leiab ta, et tal ei ole pädevust võtta vastu otsust määruse 2015/1589 alusel, kuna vastavalt ELTL artiklile 42, EKFi määruse artiklile 7 ja EMKFi määruse artiklile 8 ei ole ELTL artiklid 107–109 kohaldatavad liikmesriikide poolt EKFi või EMKFi raames tehtud maksete suhtes.

21 Hagejad väidavad esiteks vastu, et komisjon ei võtnud 14. veebruari 2023. aasta kirjas seisukohta toimingu tegemise üleskutse kohta. Nende sõnul ei viidanud komisjon selles kirjas isegi nende taotlusele võtta vastu otsus määruse 2015/1589 artikli 4 alusel ega märkinud ka, et ta leidis, et tal puudub pädevus niisugust otsust vastu võtta. Teiseks väidavad nad, et isegi kui eeldada, et seda kirja tuleb mõista nii, et see sisaldab komisjoni seisukohta selle üleskutse kohta, ei olnud seisukohta võetud selgelt ja lõplikult. Nad leiavad esiteks, et kuna komisjon märkis kõnealuses kirjas, et ta ei kavatsenud algatada „[Madalmaade Kuningriigi] suhtes liidu õiguse rikkumise menetlust“, ei võtnud ta seisukohta selles üleskutses esitatud taotluse suhtes, mille eesmärk ei olnud paluda tal niisugust menetlust algatada. Teiseks väidavad nad, et komisjon koostas kõnealuse kirja ebamäärases ja tulevikku suunatud sõnastuses, kuna ta piirdus märkusega, et ta ei „kavatse“ kaebusi menetleda, et tal oli „kavatsus“ toimiku menetlemine lõpetada ja et ta palus neil „võtta ühendust“ komisjoniga, kui neil on „uut teavet, mis võiks olla toimiku uuesti läbivaatamisel asjakohane“, ning et selle teabe puudumise tõttu „võib“ toimiku menetlemise lõpetada.

22 Kohtupraktika kohaselt käsitleb ELTL artikkel 265 otsuse tegemata jätmist või seisukoha võtmata jätmist, mitte niisuguse akti vastuvõtmist, mis erineb sellest, mida huvitatud isik oleks soovinud või vajalikuks pidanud (13. juuli 1971. aasta kohtuotsus Deutscher Komponistenverband *vs.* komisjon, 8/71, EU:C:1971:82, punkt 2, ja 24. novembri 1992. aasta kohtuotsus Buckl jt *vs.* komisjon, C-15/91 ja C-108/91, EU:C:1992:454, punkt 17). Seega tuleb asuda seisukohale, et institutsioon ei ole tegevusetuse olukorras nii siis, kui ta võtab vastu akti, mis hagejat rahuldab, kui ka siis, kui ta keeldub seda akti vastu võtmast ja vastab talle esitatud taotlusele, märkides ära põhjused, miks ta leiab, et kõnealust akti ei tule vastu võtta, või kui ta ei ole pädev seda tegema (21. detsembri 2021. aasta kohtumäärus Finiconsult *vs.* komisjon, T-504/21, ei avaldata, EU:T:2021:948, punkt 6, ja 1. veebruari 2023. aasta kohtumäärus NO *vs.* komisjon, T-708/21, ei avaldata, EU:T:2023:49, punkt 56).

23 Seega ei ole ELTL artiklis 265 sätestatud tegevusetushagi vastuvõetavuse tingimused täidetud, kui institutsioon, kellele on esitatud toimingu tegemise üleskutse, on võtnud selle üleskutse kohta seisukoha enne hagi esitamist ning et sellise akti vastuvõtmine, mis erineb huvitatud isiku soovitud või vajalikuks peetud aktist ning milleks on näiteks nõuetekohaselt põhjendatud keeldumine tegutseda vastavalt toimingu tegemise üleskutsele, kujutab endast seisukoha kindlaksmääramist, mis lõpetab tegevusetuse (vt 24. märtsi 2022. aasta kohtuotsus Wagenknecht *vs.* komisjon, C-130/21 P, EU:C:2022:226, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 Lisaks peab seisukoha määratlemisel ELTL artikli 265 teise lõigu tähenduses võtma asjaomane institutsioon selgelt ja lõplikult seisukoha hageja taotluse kohta (24. märtsi 2022. aasta kohtuotsus Wagenknecht *vs.* komisjon, C-130/21 P, EU:C:2022:226, punkt 33).

25 Käesolevas asjas tuleb märkida, et hagejad on kaebuste eri osades teavitanud esiteks „ebaseaduslikest ja siseturuga kokkusobimatutest Euroopa toetustest“, mida EKFi ja EMKFi raames anti elekterpüügiga tegelevatele Madalmaade piimtraaleritele, rikkudes sellega eelkõige 5% reeglit (edaspidi „EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamine“), ja teiseks Madalmaade Kuningriigi poolt nimetatud traaleritele antud „riiklikest toetustest“, mis tuleb kvalifitseerida riigiabiks (edaspidi „teavitatud riiklikud toetused“).

26 Lisaks esitasid hagejad oma 4. aprilli 2022. aasta kirjas komisjonile lisateavet nii EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kui ka teavitatud riiklike toetuste kohta.

27 Hagejad palusid toimingu tegemise üleskutses, viidates muu hulgas kaebustele ja nendele lisatud teabele ning teabele, mis edastati komisjonile 4. aprilli 2022. aasta kirjas, sealhulgas selle seitsmes lisas, mis nende sõnul sisaldasid konkreetseid tõendeid riigiabi olemasolu kohta, komisjonil võtta ELTL artikli 265 teise lõigu ja määruse 2015/1589, eelkõige selle artiklite 4, 12 ja 15 alusel vastu otsus selle määruse artikli 4 alusel.

28 Neil asjaoludel tuleb analüüsida, kas komisjon võttis enne hagi esitamist selgelt ja lõplikult seisukoha kõigi meetmete kohta, millest hagejad oma kaebustes ja 4. aprilli 2022. aasta kirjas teavitanud, see tähendab esiteks EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta ning teiseks teavitatud riiklike toetuste kohta.

Seisukohavõtt EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta

29 Kaebustes ja hilisemas kirjavahetuses komisjoniga väitsid hagejad sisuliselt, et EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamine ei olnud kooskõlas neid fonde reguleerivate eeskirjadega, kuna rahastust oli antud 5% reeglit rikkudes, ning et selle rikkumise tõttu tuleb kõnealune rahastamine kvalifitseerida riigiabiks ja seda tuleb analüüsida määruse 2015/1589 alusel. Toimingu tegemise üleskutses palusid hagejad, viidates eelkõige nendele kaebustele ja oma 4. aprilli 2022. aasta kirjale, et komisjon võtaks vastu otsuse nimetatud määruse artikli 4 alusel.

30 Sellega seoses märkis komisjon hagejatega peetud kirjavahetuses sisuliselt, et ta leidis esiteks, et tal puudub määruse 2015/1589 alusel pädevus võtta vastu otsus EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta, ning teiseks, et see rahastamine ei riku EKFi ja EMKFi puudutavaid eeskirju.

31 Nii märkis komisjon oma 16. aprilli 2021. aasta kirjas, et tema arvates on ühise kalanduspoliitika valdkonnas kohaldatavad eeskirjad, eelkõige EKFi ja EMKFi eeskirjad riigiabi valdkonnas ülimuslikud, kuna EKFi ja EMKFi määrustes on ette nähtud spetsiifilised kontrollimehhanismid, mille kohaselt on liikmesriigid kohustatud nende fondide raames alusetult tehtud maksed tagasi nõudma, ning et seetõttu tuleb EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise vastavust kontrollida nendes määrustes ette nähtud erimenetluste kohaselt, mitte vastavalt riigiabi valdkonnas kohaldatavatele menetlustele.

32 Lisaks esitas komisjon oma 22. novembri 2021. aasta ja 9. septembri 2022. aasta kirjas põhjused, miks tema arvates ei riku EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamine EKFi ja EMKFi määrust. 14. veebruari 2023. aasta kirjas korrati selles osas sisuliselt samu põhjendusi, mis on esitatud 9. septembri 2022. aasta kirjas.

33 Vastab tõele, et nagu märgivad hagejad, kui 14. veebruari 2023. aasta kirja eraldi vaadelda, siis ei keeldunud komisjon sõnaselgelt selles kirjas võtmast vastu otsust määruse 2015/1589 alusel ega märkinud ka, et ta ei ole pädev võtma niisugust otsust vastu EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta.

34 14. veebruari 2023. aasta kirja tuleb siiski lugeda sellele eelnenud kirjavahetust silmas pidades. Ühelt poolt viitas komisjon selles kirjas oma 22. novembri 2021. aasta ja 9. septembri 2022. aasta kirjale. Teiselt poolt tuleneb kohtupraktikast, et selleks, et kontrollida selge ja lõpliku seisukohavõtu olemasolu, on lubatud arvesse võtta seisukohavõtule eelnenud kirjavahetust hagejate ja komisjoni vahel (vt selle kohta 16. juuni 2020. aasta kohtumäärus CJ *vs.* Euroopa Liidu Kohus, C-634/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:474, punktid 30 ja 31, ning 1. veebruari 2023. aasta kohtumäärus NO *vs.* komisjon, T-708/21, ei avaldata, EU:T:2023:49, punktid 71 ja 72).

35 Seega tuleb käesoleva juhtumi asjaoludel asuda seisukohale, et komisjon kinnitas 14. veebruari 2023. aasta kirjas sisuliselt oma varem selgelt väljendatud seisukohta, mille kohaselt esiteks ei olnud tal määruse 2015/1589 alusel pädevust võtta vastu otsust EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta ja teiseks ei rikkunud see rahastamine EKFi ja EMKFi puudutavaid eeskirju, ning et selle põhjal otsustas ta lõpetada kaebuste läbivaatamise, nagu ta samas kirjas teatas.

36 Eespool punktis 22 viidatud kohtupraktika kohaselt ei ole aga asjaomane institutsioon tegevusetuse olukorras, kui ta keeldub taotletud otsust vastu võtmast ja vastab talle esitatud taotlusele, tuues välja põhjused, miks ta leiab, et tal puudub selleks pädevus.

37 Asjaolu, et see seisukohavõtt ei rahulda hagejaid, ei oma selles osas tähtsust, kuna ELTL artikkel 265 käsitleb tegevusetust, mis väljendub otsuse vastu võtmata jätmises või seisukoha esitamata jätmises, mitte aga sellise akti vastuvõtmist, mida see pool ei oleks soovinud või vajalikuks pidanud (vt selle kohta 13. detsembri 2000. aasta kohtumäärus Sodima *vs.* komisjon, C-44/00 P, EU:C:2000:686, punkt 83, ja 6. aprilli 2017. aasta kohtumäärus Brancheforeningen for Regulerkraft i Danmark *vs.* komisjon, T-203/16, ei avaldata, EU:T:2017:279, punkt 22).

38 Samuti ei ole käesoleval juhul asjakohane hagejate rõhutatud asjaolu, et 14. veebruari 2023. aasta kirjas märkis komisjon, et ta ei kavatse teha ettepanekut algatada „[Madalmaade Kuningriigi] suhtes liidu õiguse rikkumise menetlus“, samas kui toimingu tegemise üleskutses ei palunud hagejad tal seda teha, arvestades, et komisjon võttis selle kirja teistes lõikudes koostoimes sellele eelnenud kirjavahetusega selgelt seisukoha taotluse kohta võtta vastu otsus määruse 2015/1589 alusel seoses EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamisega.

39 Sellest järeldub, et enne hagi esitamist võttis komisjon ELTL artikli 265 tähenduses seisukoha EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta.

40 Hagejate argumendid, millega soovitakse tõendada, et kõnealune seisukoht ei olnud selge ja lõplik, tuleb samuti tagasi lükata.

41 Nimelt, mis puudutab kõnealuse seisukoha selgust, siis nähtub eespool punktidest 7, 31 ja 35, et komisjon märkis selgelt, et tema arvates ei ole tal pädevust võtta vastu otsust määruse 2015/1589 alusel seoses EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamisega. Lisaks tuleb märkida, et nagu nähtub hagejate 4. augusti 2021. aasta kirjast, mõistsid nad hästi, et komisjon ei pidanud end pädevaks niisugust otsust vastu võtma. Sellest annab tunnistust asjaolu, et selle kirja ese puudutas „pädevuse puudumist seoses 2021. aasta märtsis esitatud kaebustega, mis puudutasid ebaseaduslikku riigiabi või elektriimpulsstraalimiseks antud abi kuritarvitamist“, ning asjaolu, et samas kirjas esitasid hagejad põhjused, miks nad leidsid, et komisjoni niisugune seisukoht oli ekslik. Järelikult ei saa komisjoni seisukohavõtu selgust kahtluse alla seada.

42 Mis puutub kõnealuse seisukoha lõplikkusse, siis on tõsi, nagu märgivad hagejad, et komisjon teavitas oma 14. veebruari 2023. aasta kirjas neid „kavatsusest“ toimiku menetlemine lõpetada ja palus neil esitada „uut teavet, mis võiks olla [nende] toimiku uuesti läbivaatamisel asjakohane“, vastasel juhul „võib“ toimiku menetlemise lõpetada.

43 Siiski märkis komisjon oma 14. veebruari 2023. aasta kirjas, et ta on kaebuste läbivaatamise lõpetanud. Sellest tuleneb, et ta kujundas lõpliku seisukoha EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta.

44 Seega pelk asjaolu, et komisjon andis hagejatele viimase võimaluse esitada – juhul, kui neil oli see olemas – uut teavet, mis võib õigustada toimiku „uuesti läbivaatamist“, ei sea eelnevat kahtluse alla, kuna komisjon märkis oma 14. veebruari 2023. aasta kirjas selgelt, et ta lõpetas kaebuste läbivaatamise ja esitas lõpliku analüüsi EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta.

45 Nimelt tuleneb kohtupraktikast, et komisjoni kirjas sisalduv märkus, mille kohaselt paluti hagejal arvestada, et kirjavahetus komisjoniga oli lõpetatud, „kui ei ilmne uusi tõendeid“, ei võta iseenesest komisjoni väljendatud seisukohalt selgust ja lõplikkust (vt selle kohta 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Fiocchi munizioni *vs.* komisjon, T-26/01, EU:T:2003:248, punktid 76 ja 78).

46 Lisaks on igal juhul selge, et pärast 14. veebruari 2023. aasta kirja ei esitanud hagejad komisjonile mingit uut teavet ja seega ei saanud nad oodata, et komisjon oma seisukoha mingil moel uuesti läbi vaatab.

47 Neil asjaoludel tuleb tagasi lükata hagejate argumendid, millega vaieldakse vastu sellele, et komisjoni seisukoht EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta on lõplik.

48 Seega tuleb asuda seisukohale, et 14. veebruari 2023. aasta kirja tuleb olenemata selle põhjendatusest käsitada nii, et vastuseks toimingu tegemise üleskutsele on selles kirjas selgelt ja lõplikult esitatud komisjoni seisukoht EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta.

49 Seega tuleb tegevusetushagi tunnistada vastuvõetamatuks osas, milles palutakse tuvastada komisjoni tegevusetus seoses sellega, et komisjon ei võtnud määruse 2015/1589 alusel vastu otsust EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamise kohta.

Seisukohavõtt teavitatud riiklike toetuste kohta

50 Nagu on märgitud eespool punktides 6 ja 25, siis lisaks EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamisele pöördusid hagejad kaebuste eraldi osas komisjoni poole ka mitme teavitatud riikliku toetuse asjus. Sellega seoses loetlesid nad viis Madalmaade ametiasutuste antud abimeedet, mille summa varieerus nende sõnul 880 000 eurost kuni 74 miljoni euroni, ning viitasid mitmele allikale, mis nende arvates tõendavad nimetatud meetmete olemasolu.

51 Komisjon märkis oma 16. aprilli 2021. aasta kirjas, et kaebustest nähtub, et nendes teavitatud meetmed kuuluvad „kas [EKFi] või [EMKFi] raamesse“. Seega, nagu ta pealegi kohtuistungil kinnitas, tõlgendas ta neid kaebusi nii, et need puudutavad üksnes EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamist.

52 Nii toimides luges komisjon kaebused aga osaliselt läbi ja jättis seega oma 16. aprilli 2021. aasta kirjas seisukoha võtmata kaebuste selle osa kohta, mis puudutas teavitatud riiklikke toetusi.

53 Seejärel väitsid hagejad oma 4. augusti 2021. aasta kirjas eelkõige, et komisjoni ülesanne on teha kindlaks vahendid, mille alusel asjaomast rahastust anti, „olenemata sellest, kas tegemist on EKFi ja EMKFiga või siis muude vahenditega“, teha selle alusel kindlaks need vahendid, mida tuleb pidada riigiabiks, kuna need ei kuulu EKFi või EMKFi raamesse, ning analüüsida nende kokkusobivust siseturuga.

54 Samuti esitasid hagejad oma 4. aprilli 2022. aasta kirjas täiendavat teavet, teavitades selle kirja VI punktis sellest, et on olemas investeeringutoetuse programm, mida rahastas täielikult Madalmaade riik ja mille eesmärk oli varustada viit elekterpüügiga tegelevat piimtraalerit. Sellega

seoses viitasid nad majandus-, põllumajandus- ja innovatsiooniministri 25. mai 2011. aasta kirjale, mis oli adresseeritud Madalmaade Kuningriigi parlamendi alamkoja esimehele ja millest nähtus, et EKFi määrus ei lubanud eraldada rahalisi vahendeid elektriimpulsstraalidesse investeerimiseks ja et seetõttu rahastati seda programmi täielikult riigiabist. See kiri oli lisatud hagejate 4. aprilli 2022. aasta kirjale VI lisana.

55 Lõpuks viitasid hagejad toimingu tegemise üleskutses konkreetselt kaebustes sisalduvale teabele ning mitmesugustele muudele tõenditele, mis edastati komisjonile 4. aprilli 2022. aasta kirjas ja selle seitsmes lisas, mis nende sõnul sisaldasid konkreetseid tõendeid riigiabi olemasolu kohta. Nagu nähtub eespool punktidest 50 ja 54, hõlmas see teave ja need tõendid ka teavitatud riiklikku toetust. Seega puudutas kõnealune üleskutse selgelt kõiki nimetatud kaebustes ja kirjas teavitatud meetmeid, sealhulgas teavitatud riiklikku toetust.

56 Komisjon aga ei maininud oma 9. septembri 2022. aasta kirjas, mis oli vastuseks hagejate poolt 4. aprillil 2022 esitatud täiendavale teabele, ja 14. veebruari 2023. aasta kirjas, mis oli vastuseks toimingu tegemise üleskutsele, teavitatud riiklikku toetust ega väljendanud selle kohta oma arvamust.

57 Nimelt, kuigi komisjon märkis oma 9. septembri 2022. aasta ja 14. veebruari 2023. aasta kirjas, et ta „analüüsis uuesti Madalmaade laevade rahastamist [hagejate] poolt 4. aprillil 2022 edastatud teabe alusel“, piirdus ta EKFi ja EMKFi suhtes kohaldatavate eeskirjade analüüsimisega, kuigi teavitatud riiklikku toetust anti hagejate sõnul väljaspool neid vahendeid ja seda rahastati täielikult Madalmaade riigi poolt. Seega ei puudutanud nendes kirjades esitatud komisjoni arutluskäik teavitatud riiklikku toetust.

58 Järelikult tuleb tõdeda, et komisjon ei võtnud oma 14. veebruari 2023. aasta kirjas ega hagejatega peetud varasemas kirjavahetuses seisukohta teavitatud riikliku toetuse kohta. Kui aga institutsioon, kellel palutakse võtta meetmeid, võtab seisukoha toimingu tegemise üleskutse ühe osa suhtes ega võta seisukohta teise osa suhtes, on hagi viimati nimetatud osa puudutavas osas vastuvõetav (vt selle kohta 24. jaanuari 1995. aasta kohtuotsus Ladbroke Racing *vs.* komisjon, T-74/92, EU:T:1995:10, punktid 54–63).

59 Oma vastuses menetlust korraldavale meetmele ja kohtuistungil väitis komisjon, et abi, mida Madalmaade Kuningriik andis viiele piimtraalerile nende elektritraalidega varustamise rahastamiseks, millest teavitati kaebustes ja hagejate 4. aprilli 2022. aasta kirjas, kuulub tegelikult olemasoleva abikava SA.24076 N/2007 – Madalmaad – Abi investeeringuteks elektriimpulsstraaliga püügivahenditesse, mis on heaks kiidetud 17. märtsi 2008. aasta otsusega (ELT 2008, C 246, lk 1), kohaldamisalasse.

60 Siiski tuleb tõdeda, et nagu komisjon kohtuistungil möönis, ei ole ta hagejatega peetud kirjavahetuses kordagi märkinud, et tema arvates on eespool punktis 59 mainitud abi tegelikult juba heakskiidetud olemasolev abi ja et seetõttu ei kavatsenud ta määruse 2015/1589 alusel otsust vastu võtta. Vastupidi, nagu komisjon kinnitas vastuses menetlust korraldavale meetmele, leidis ta, et kaebuste ese puudutas üksnes EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamist, mitte aga teavitatud riiklikku toetust, mida hagejate sõnul anti siiski väljaspool nimetatud raamistikku. Ent nagu nähtub eespool punktidest 6, 26 ja 51–53, lähtus see seisukoht nimetatud kaebuste osalisest lugemisest, mistõttu komisjon jättis uurimata osa nendes kaebustes teavitatud meetmetest.

61 Lisaks on eespool punktis 59 mainitud abi igal juhul vaid üks kaebustes teavitatud riiklikest toetustest, mistõttu komisjoni argument, mis esitati esimest korda kohtumenetluse käigus, puudutab vaid ühte neist.

62 Samuti ei saa nõustuda komisjoni teise võimalusena esitatud argumendiga, et tema 14. veebruari 2023. aasta kirja tuleb käsitada hagejatele määruse 2015/1589 artikli 24 lõike 2 teise lõigu alusel adresseeritud „lõpetamiseelse“ kirjana ning see kujutab endast selget ja lõplikku seisukohavõttu ELTL artikli 265 tähenduses.

63 Nimelt tuleb esiteks tõdeda, et komisjon ei tuginenud oma 14. veebruari 2023. aasta kirjas määruse 2015/1589 artikli 24 lõike 2 teisele lõigule.

64 Teiseks ei saa komisjon samal ajal väita, et ta ei olnud pädev tegema otsust määruse 2015/1589 alusel vastuseks talle esitatud kaebustele, vaid teise võimalusena tuleb tema 14. veebruari 2023. aasta kirja siiski pidada kirjaks, mis põhineb nimetatud määruse artikli 24 lõike 2 teisel lõigul.

65 Lõpuks olgu märgitud, et asjaolu, et komisjon teatas oma 14. veebruari 2023. aasta kirjas, et ta on lõpetanud kaebuste läbivaatamise ja et ta kavatseb toimiku menetlemise lõpetada, ei tähenda seda, et ta võttis seisukoha kõigi meetmete suhtes, millest teavitati nendes kaebustes ja hagejate 4. aprilli 2022. aasta kirjas, teavitatud riiklikku toetust puudutavas osas. Nimelt ei ole komisjon teavitatud riiklikku toetust hagejatega vahetatud arvukates kirjades kordagi maininud ega ammugi mitte analüüsinud. Vastupidi, kõik kaalutlused, mis ta esitas hagejatega peetud kirjavahetuses, puudutasid EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamist. Need kaalutlused ei ole aga seotud teavitatud riikliku toetusega, mida hagejate sõnul anti väljaspool neid vahendeid ja mida rahastas täielikult Madalmaade riik. Järelikult ei võimalda need kaalutlused järeldada, et komisjon oleks selles küsimuses seisukohta võtnud.

66 Sellest tuleneb, et mis puudutab teavitatud riiklikku toetust, siis ei võtnud komisjon toimingu tegemise üleskutse suhtes selget ja lõplikku seisukohta ELTL artikli 265 tähenduses.

67 Seega tuleb hagi tunnistada vastuvõetavaks osas, milles palutakse tuvastada komisjoni tegevusetus seoses tema tegevusest hoidumisega määruse 2015/1589 alusel, teavitatud riiklikku toetust puudutavas osas.

Sisulised küsimused

68 Tegevusetushagi põhjendatuse üle otsustamiseks tuleb kontrollida, kas toimingu tegemise üleskutse ajal ELTL artikli 265 tähenduses oli komisjonil tegutsemiskohustus (vt 21. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Ekobulkos *vs.* komisjon, T-702/21, EU:T:2022:842, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

69 Riigiabi valdkonnas reguleerib olukordi, kus komisjon on kohustatud tegutsema seoses ebaseadusliku või siseturuga kokkusobimatu abiga, määrus 2015/1589 (21. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Ekobulkos *vs.* komisjon, T-702/21, EU:T:2022:842, punkt 28).

70 Määruse 2015/1589 artikli 12 lõike 1 teine lõik näeb eelkõige ette, et komisjon kontrollib põhjendamatu viivituseta kõiki kaebusi, mis huvitatud pool on artikli 24 lõike 2 kohaselt esitanud. See säte, mis käsitleb huvitatud poolte õigusi, näeb eelkõige ette, et kui faktilised ja õiguslikud asjaolud, millele huvitatud pool tugineb, ei ole piisavad, et esmase hinnangu põhjal

tõendada ebaseadusliku riigiabi olemasolu või abi kuritarvitamist, teatab komisjon sellest huvitatud poolele ja palub tal esitada oma märkused kindlaksmääratud tähtaja jooksul, mis tavaliselt ei ületa ühte kuud. Kui huvitatud pool ei suuda oma seisukohti ettenähtud tähtaja jooksul esitada, loetakse kaebus tagasivõetuks (21. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Ekobulkos *vs.* komisjon, T-702/21, EU:T:2022:842, punkt 29).

71 Määruse 2015/1589 artikli 15 lõike 1 esimeses lauses on ette nähtud, et võimaliku ebaseadusliku abi kontrollimise põhjal tuleb teha otsus vastavalt artikli 4 lõikele 2, 3 või 4, mille kohaselt komisjon vaatab teatise läbi niipea, kui on selle kätte saanud, ja võtab vastu otsuse, milles sedastatakse, et meede ei kujuta endast abi, või kui meetme siseturuga kokkusobivuse kohta ei ole ilmnenud mingeid kahtlusi, teeb ta vastuväite esitamata jätmise otsuse, või kui nimetatud meetme siseturuga kokkusobivuse kohta ilmnes kahtlusi, otsustab ta algatada ametliku uurimismenetluse (21. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Ekobulkos *vs.* komisjon, T-702/21, EU:T:2022:842, punkt 30).

72 Seega tuleb kontrollida, kas käesolevas asjas on komisjonile esitatud kaebus või talle on esitatud teavet väidetavalt ebaseadusliku või siseturuga kokkusobimatu abi kohta, mille järel oleks tulnud teha otsus, mis põhineb määruse 2015/1589 artikli 12 lõike 1 teisel lõigul või sama määruse artikli 15 lõike 1 esimesel lausel (vt selle kohta 29. septembri 2011. aasta kohtuotsus Ryanair *vs.* komisjon, T-442/07, ei avaldata, EU:T:2011:547, punkt 37, ja 21. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Ekobulkos *vs.* komisjon, T-702/21, EU:T:2022:842, punkt 31).

73 Käesoleval juhul, nagu on tõdetud eespool punktides 3–6, esitati komisjonile kaebused määruse nr 794/2004 IV lisas toodud vormi kasutades ja need kaebused puudutasid eelkõige mitut teavitatud riiklikku toetust. Lisaks, nagu on märgitud eespool punktis 10, esitasid hagejad oma 4. aprilli 2022. aasta kirjas täiendavat teavet.

74 Sellega seoses tuleb täpsustada, et komisjon ei vaidle vastu sellele, et ta oli määruse 2015/1589 alusel pädev kontrollima, kas teavitatud riiklik toetus kujutas endast riigiabi, ning vajaduse korral selle seaduslikkust ja kokkusobivust siseturuga. Samuti, kui komisjon oleks selle uurimise käigus vajaduse korral leidnud, et see toetus või osa sellest kujutab endast olemasolevat abi nimetatud määruse artikli 1 punkti b tähenduses, oleks ta pidanud sellest hagejaid teavitama, teatades neile vastavalt sama määruse artikli 24 lõikele 2, et sel põhjusel ei piisa nende esitatud faktilistest ja õiguslikest asjaoludest, et tõendada esmapilgul ebaseadusliku riigiabi olemasolu või abi kuritarvitamist.

75 Seega, kuna komisjonile oli nõuetekohaselt esitatud kaebused, milles teda teavitati väidetava ebaseadusliku abi olemasolust või sellise abi väidetavast kuritarvitamisest, oli ta kohustatud tegutsema vastavalt määruse 2015/1589 artikli 12 lõike 1 teisele lõigule, artikli 15 lõikele 1 ja artikli 24 lõikele 2. Selle uurimise tulemusel aga oleks komisjon pidanud astuma mõne eespool nimetatud sätetes ette nähtud sammu või tegema nende sätete alusel otsuse (vt selle kohta 29. septembri 2011. aasta kohtuotsus Ryanair *vs.* komisjon, T-442/07, ei avaldata, EU:T:2011:547, punkt 67).

76 Kuna aga komisjon ei teinud teavitatud riikliku toetuse suhtes ühtegi toimingut ega *a fortiori* teinud otsust määruse 2015/1589 alusel, kuigi ta oli selleks kohustatud, oli ta toimingu tegemise üleskutsele järgneva kahekuulise tähtaja möödumisel tegevusetuse olukorras.

77 Sellest tuleneb, et hagejate etteheited, millega soovitakse tõendada, et komisjon rikkus määruse 2015/1589 kohast tegutsemiskohustust, on põhjendatud osas, mis puudutab teavitatud riiklikku toetust.

78 Kõigest eeltoodust tuleneb, et hagi tuleb jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata osas, milles palutakse tuvastada komisjoni tegevusetus seoses EKFi ja EMKFi raames teavitatud rahastamisega, ning hagi tuleb rahuldada osas, milles palutakse tuvastada komisjoni tegevusetus seoses teavitatud riikliku toetusega.

79 Lõpuks, mis puudutab hagejate teist nõuet, milles nad paluvad Üldkohtul kohustada komisjoni võtma kahe kuu jooksul vastu otsus määruse 2015/1589 alusel, siis tuleb märkida, et ELTL artiklite 263 ja 265 alusel esitatud hagides ei ole Euroopa Liidu kohus pädev tegema liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele ettekirjutusi. Asjaomase institutsiooni ülesanne on võtta vajalikud meetmed tehtud kohtuotsuse täitmiseks nii tühistamishagi kui ka tegevusetushagi raames (vt 9. juuli 2012. aasta kohtumäärus Pigui *vs.* komisjon, T-382/11, ei avaldata, EU:T:2012:350, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. aprilli 2022. aasta kohtumäärus Alauzun jt *vs.* komisjon, T-695/21, ei avaldata, EU:T:2022:233, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika). Järelikult tuleb hagejate teine nõue tagasi lükata, kuna Üldkohus ei ole pädev seda läbi vaatama.

Kohtukulud

80 Vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõikele 3 võib Üldkohus kohtukulud jagada või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks.

81 Kuna käesoleval juhul on kummagi poole nõuded osaliselt rahuldamata jäetud, leiab Üldkohus, et asjaolusid õiglaselt hinnates tuleb otsustada, et kumbki pool kannab ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Kuna Euroopa Komisjon hoidus nõukogu 13. juuli 2015. aasta määruse (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks, alusel tegutsemast seoses väidetava riigiabiga, mida on mainitud hagejate kaebuste punkti 6 alapunktis a „Siseturuga kokkusobimatu riigiabi“ ja nende 4. aprilli 2022. aasta kirja VI punktis, siis on ta rikkunud sellest määrusest tulenevaid kohustusi.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Jätta poolte kohtukulud nende endi kanda.**

Papasavvas Kornezov De Baere

Petrlík Kingston

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. novembril 2024 Luxembourgis.

Allkirjad